

Farmaceites trīs paaudzēs

Vecmāmiņa Inta, viņas meita Ilze un mazmeita Santa – visas trīs vienas ģimenes sievietes par savu izvēlējušās farmaceita profesiju. Inta, sasniegusi 80 gadu vecumu, pirms gada devās pensijā, Santas darba vieta ir Valmierā, bet Ilze Paegle joprojām strādā mammas dibinātajā aptiekā Smiltenē, kura aizvien saucas mammas vārdā – “Aptieka Inta”.

Ilzes mamma Inta Papiņa farmācijā dažādās aptiekās ir nostrādājusi sešdesmit gadus. Pienāca brīdis, kad Latvija atguva neatkarību, un viņa nolēma nodibināt savu privāto aptieku. Tas notika 1993. gadā, un tā bija pirmā privātā aptieka Smiltenē. Ļaudis nāca nevis tikai uz aptieku, bet pie konkrēta farmaceita. Viņi mēdza teikt: “Jāaiziet pie Intiņas,” stāsta Ilze. Sākotnēji mammai farmācijā bija vidējā izglītība, bet, kad viņa nolēma dibināt savu aptieku, saprotams, bija vajadzīga augstākā izglītība. Tas Intu nenobiedēja. Viņai bija sešdesmit divi gadi, kad viņa iestājās Rīgas Stradiņa universitātē tālmācības programmā farmācijā un to pabeidza.

Ilze jaunībā jau bija ieguvusi vienu augstāko izglītību – Latvijas Universitātē studējusi vācu valodu. Aptiekā mammai viņa sākotnēji palīdzēja, veicot palīgdarbus – pieņemot un cenojot preces, bet ar laiku saprata – ja šo darbu vēlas turpināt, jāstudē farmācija. Aptiekā par farmaceitu nedrīkst strādāt cilvēks bez farmaceitiskās izglītības. Lai gan vidusskolas gados Ilzei ķīmija ne visai patika, mammas uzmundrināta, viņa iestājās Latvijas Universitātes Farmācijas fakultātē. Uzsākot farmācijas studijas, viņai bija jau 30 gadi un divi bērni. Apvienot mācības ar rūpēm par ģimeni nebija viegli, bet viņai šīs studijas patika. “Laikam, studējot otro reizi pieauguša cilvēka vecumā, uz studijām raugās citādi,” teic Ilze. Vispirms viņa farmācijā ieguva bakalaura, pēc tam – maģistra grādu. Studiju laikā Ilze uz diviem mēnešiem aizbrauca uz Vāciju, kur strādāja praksē aptiekā. Šī pieredze būtiski paplašināja viņas skatījumu uz farmaceita darbu.

Nu jau pagājuši 24 gadi, kopš Ilze strādā mammas dibinātajā “Aptiekā Inta”, 23 no tiem mamma un meita darbu veica kopā. Ar ko Ilzi ieinteresēja darbs aptiekā? “Strādāt ir interesanti, jo tā nav parasta pārdošana, turklāt ir ļoti daudz jāzina. Informācijas apjoms ir milzīgs, un jāprot tajā visā orientēties,” stāsta Ilze. Pagājušajā gadā viņa pārkārtoja

aptieku, ieviešot pašapkalpošanos. “Ir jāiet laikam līdzi,” teic Ilze. Viņa arī labprāt apmeklē dažādus kursus, veltītus farmācijai, mārketiņgam un citām aktuālām tēmām. Farmaceita profesijā visu mūžu ir jāmācās, uzsver Ilze.

Šobrīd Smiltē aptieku jomā ir liela konkurence, te darbojas piecas aptiekas – “Mēness aptieka”, “aptieka 1”, “Aptieku Alianse”, “Mana aptieka” un aptieka “Inta”. “Aptieku ķēdes dibina arvien vairāk aptieku, bet vienai mazai aptiekai izdzīvot ir grūti. Tā nevar iedzīvotājiem nodrošināt dažādas mārketiņa aktivitātes, piemēram, atlaides medikamentiem, to var, tikai iekļaujoties aptieku apvienībā,” stāsta Ilze, tāpēc kopš 2015. gada “Aptieka Inta” ir iestājusies aptieku apvienībā “SirdsAptieka”. Šī apvienība izdod informatīvu avīzīti, kurā aptiekas apmeklētājiem sniedz informāciju par medikamentiem, ko var iegādāties ar atlaidi. Aptieku apvienība “SirdsAptieka” iedzīvotājiem piedāvā arī klienta kartes, ar kurām zāles un uztura bagātinātājus var nopirkt par zemākām cenām. „Farmaceitiem “SirdsAptieka” sniedz informāciju par jaunākajiem medikamentiem un citiem jaunumiem farmācijā. Turklāt mūsu dalība šajā aptieku apvienībā ir pilnīgi brīvprātīga, drīkstu pārdot tās zāles un citas preces, kuras vēlos,” stāsta Ilze Paegle. Arī brīvo laiku Ilze nereti velta tam, lai uzzinātu, piemēram, par jaunākajiem medikamentiem. Šo informāciju viņa galvenokārt iegūst, lasot profesionālās interneta mājaslapas.

Ilzei ir divi jau pieauguši bērni – meita Santa un dēls Mairis. Kad Santa gatavojās absolvēt vidusskolu, ģimene apvaicājās, vai viņa nevēlas kļūt par farmaceuti, bet, ņemot vērā, ka meitai nepatika ķīmija, viņa pret šo piedāvājumu izturējās atturīgi. Tomēr vēlāk viņa pārdomāja un tāpat kā vecmāmiņa un mamma nolēma kļūt par farmaceuti: vispirms ieguva bakalaura, pēc tam – maģistra grādu. Vecmāmiņai un mammai par Santas izvēli, protams, ir liels prieks. Šobrīd Santa strādā aptiekā Valmierā. Dēls Mairis ir beidzis vidusskolu un šobrīd vēl ir savas profesijas meklējumos.

Brīvajā laikā Ilze labprāt ceļo. Tiesa, kopš mamma devusies pensijā un Ilzei ar visiem pienākumiem aptiekā jātiek galā vienai, šim hobiņam atliek mazāk laika. Pagājušajā vasarā Ilze viesojās Norvēģijā. Iepriekšējos gados apceļojusi lielāko daļu Eiropas valstu, kā arī Malaiziju un Bali. “Ceļotprieks manī laikam ir no vecākiem. Viņiem padomju gados bija mašīna, ar kuru vecāku atvaļinājuma laikā devāmies ceļojumos. Vairākas

reizes bijām Karpatos, viesojāmies arī Baltkrievijā, Ukrainā, Moldāvijā, Igaunijā, Lietuvā,” stāsta Ilze.

Šobrīd, uzturoties kādā citā valstī, Ilze vienmēr iegriežas vietējā aptiekā, lai uzzinātu, pēc kādiem principiem tā iekārtota un kā organizēts darbs. Piemēram, Norvēģijā apmeklētāji pašapkalpošanās stendos var brīvi izvēlēties ne tikai uztura bagātinātājus, ārstnieciskās tējas, zobu pastas un citas preces, kā tas ir pie mums, bet arī zāles. Savukārt Vācijā modernākajās aptiekās zāles neatrodas tirdzniecības zālē, aptiekāram tās ar datora palīdzību tiek atsūtītas no noliktavas. Pirms vairākiem gadiem Ilze bija aizbraukusi uz farmācijas izstādi Vācijā, kur varēja vērot, kā šī robotizētā sistēma funkcionē, un ieguva arī citu vērtīgu pieredzi. Ņemot vērā Vācijā redzēto, Ilze savai aptiekai iegādājās īpašu plauktu, kur katra nosaukuma un stipruma zāles atrodas citā atvilktnes nodalījumā. Šo Zviedrijā ražoto mēbeli Ilze ieguva, pateicoties aptieku apvienībai “SirdsAptieka”.

Kas Ilzei ikdienā palīdz atpūsties no darba? “Vasarā tas ir dārzs,” stāsta Ilze. Tajā galvenokārt zied puķes, bet ģimenes vajadzībām viņa izaudzē arī gurķus un tomātus. Vairākus gadus Ilze apmeklēja jogas nodarbības. Diemžēl pasniedzējs, kas tās vadīja, uz Smilteni vairs nebrauc, taču Ilze ar jogu turpina nodarboties mājās. “Joga man sniedz spēku un enerģiju,” teic Ilze. Viņa ir arī aizrāvusies ar ājurvēdu. “Ja cilvēks ir nopietni slim, palīdzēt var tikai klasiskā medicīna, bet, ja kaite ir vieglā formā, līdzēt var arī ājurvēda”, uzskata Ilze.

Sagatavojusi Līna Danberga